

KATOLIKUS KÁNTORLAPOK

Szerkeszti: Balogh P. Piusz OPraem,
a gödöllői Premontrei Szent Norbert Egyházzenei Szakközépiskolában

Karácsonyfa, életfa

Keresztény családok otthonában, templomaink csendjében az ünnepi meghittség, az összetartozás elmaradhatatlan jelképe a földíszített, kivilágított fenyőfa, a karácsonyfa. Eredeti mondanivalójától megfosztva, reklámcélok érdekében már novembertől elárasztja az üzletek kirakatait, a szórakozóhelyeket, vasútállomásokat, újabban a köztereket is. Talán ennek is köszönhető, hogy egyre kevesebbszer gondolunk a tényleges tartalmára, jelképi értelmére.

A mai értelemben vett karácsonyfának nincsenek komoly történeti előzményei. A szokás a Habsburg-birodalom polgárházaiiban alakult ki a XIX. században. Magyarországon Brunswick Teréz állított először karácsonyfát 1824-ben. A kegyes néphagyomány aztán rövidesen a legendák sorával magyarázta a fenyőfa kiváltságait. Egyik legenda szerint a szent család Egyiptomba menekülve egy fenyőfa ágai alatt pihent meg. Más történetben Jézus az őt üldöző gonoszok miatt bujdokolva a fenyőbokorban lelt menedéket. Hálából megáldotta ezt a növényt: lombját nem hullajtja soha, s az emberek az ágain gyűjtanak ünnepi gyertyát.

A történetek másik csoportja a legenda-irodalom ősi rétegébe vezet, s évszázadokkal megelőzi a karácsonyfa-állítás szokását. Az őskorig visszanyúló nép- és eredetmondák gyakori szereplője a világfa, az égis éő fa, az életfa: ismeretlen gyökerei a földalatti, láthatatlan világba nyúlnak (őskultusz), míg koronája az eget, a szintén láthatatlan világot érinti (túlvilágkultusz). Törzse a híd a múlt és a jövő között, azaz a jelen világ.

A fa, az élet fája és a tudás fája a Szentírás teremtéstörténetében is szerephez jut. (Gn 2,9) Az édenkert életfájának további sorsát ismét bőséges legendasor fejt ki. Az egyik változat szerint a Paradicsomból kiűzött Ádám sírján az angyalok elültettek egy kis ágat az élet fájáról, ebből idővel hatalmas fa sarjadt. Ebből a fából készítették Krisztus keresztfát. Az Ádám (a bűn férfija) és Krisztus (a megváltás férfija) közötti teológiai párhuzam szemléletes népi megfogalmazása a paradicsomi fa (bűn fája) és a Szent Kereszt (élet fája) ilyen összekapcsolása. A legenda korai kezdetére utal, hogy a középkori falképeken, festményeken is gyakori kapcsolat, hogy a keresztfá alsó része mint a paradicsomi fa jelenik meg, mellette az ősszülőkkel (pl. Zsegra, freskó, XIV. sz.).

Egy másik változat szerint az édenkerti tudás fájának anyagából készült az a híd, amelyen Sába királynője ellátogatott Salamon királyhoz, majd ugyanezen híd deszkáit használták föl a keresztfa készítésekor. Az utóbbi történet különösen az etióp vallásos irodalomban terjedt el: Sába királynőjének és Salamon királynak a kapcsolata az etióp kereszténység ősiségének legfontosabb „bizonyítéka”.

Túl a legendák világán kimutatható, hogy az életfa (palmetta) motívuma keleten és nyugaton egyaránt általánosan elterjedt díszítmény volt az ókori és középkori népeknél. Örmény területen a IV. századtól folyamatosan ismert a palmetta-motívum mint az életfa stilizált változata. A honfoglaló magyarság díszítőművészetében szintén meghatározó elem volt (pl. tarsolylemezek). A germán hitvilágban a tél halálát (téli napforduló, december 21.) köszöntötték zöldellő ágakkal, de ugyanez hozzátartozott a tavaszünnephez is. Bálint Sándor kiváló néprajzkutatónk vizsgálata szerint a magyar családokban már jóval a karácsonyfa-állítás mai gyakorlata előtt szokásban volt a karácsonyi asztalra valamilyen zöldellő ágat tenni vagy ilyennel a közeli hozzátartozókat megajándékozni. Akik ezt tették, talán nem is tudták, hogy ezzel a karácsony ősi teológiai tartalmát fejezik ki.

És mit fejez ki a mai karácsonyfa? A sokszor az ízléstelenségig túldíszített fenyőfa „díszjeinek” ma is van szimbolikus értelme. Teremjen neked bőségesen az életed fája, teremje meg mindazt, amit jelképesen, üvegdíszek, csokoládéfigurák formájában ráaggatunk! Ez mint jókívánság a hozzátartozók dicséretére válik. Ha őszinte jókívánságot takar, akkor a karácsony szellemiségének szerves része. De azért a sok dísz között egy gyertyára is maradjon hely a karácsonyfán: nem csupán díszként, hanem az igazi jelképi tartalom kifejezésére. Az életfa tövében, a karácsonyi gyertya fényében halljuk meg a betlehemi angyalok üzenetét: „Ma megszületett a Megváltótok, Krisztus, az Úr, Dávid városában” (L 2,11), vagy Simeon üzenetét: „... látta szemem üdvösségedet, amelyet minden népnek megadtál, világossággul a pogányok megvilágosítására, és dicsőségül népednek ...” (L 2,30–32) Hittel mondvá mindez benne lehet a szokványos jókívánságokban: „Áldásos, boldog karácsonyt kívánunk!”

Guzsik Tamás

(Megjelent az Örmény Egyházi Hírlevél II/17. 1998. december 15-i számában)

A Gloria (Dicsőség) és a graduále (válaszos zsoltár)

Az embernek a Teremtő által rendelt életcélja, hogy megdicsőítse Istent: törekedjék az üdvösségre, hátrahagyva a hitetlenséget, és remélje az örök életet, megtartva a szeretetet. A liturgia sokszor mélyebben fejezi ki Istennek ezt a megdicsőítését, mint gondolnánk, ezért jó, ha fáradt és száradásnak induló lelkünket minél többször kitesszük az isteni dicsőség ragyogásának és a dicsérő imádság bővizű lelkületének.

A vásár- és ünnepnapos misék Glóriája (Dicsőség a magasságban Istennek) nem a világ esendő ragyogásából indul ki, hanem az Isten végtelen dicsőségét hirdető angyalok szózatát szövi tovább: „... áldunk téged, imádunk téged ...” Milyen meglepetés, hogy Istennek nem csak a megadott kegyelmeit és ajándékait vagyunk kötelesek megköszönni, hanem gyakorta „... hálát adunk neked nagy dicsőségedért”. Az Uram, irgalmazz (Kyrie) hódoló felkiáltásai után a szentmise az élő Isten élő megdicsőítésének színtere, azaz benne van a mi legteljesebb és leginkább vágyott életünk. Az olyannyira óhajtott „békesség a jóakarátú embereknek” nem más, mint kiengesztelődés Istennel Jézus Krisztusban, aki „egyszülött Fiú”, az „Isten Báránya” és „egyetlen Fölség”. Nem is pótolható, főként nem helyettesíthető az Egyháznak e legősibb dicsőítő imádsága más szöveggel. Miért is tennénk, ha ez a legjobb és legmegfelelőbb?

Az introituson túl a mise liturgikus énekei között másodjára a válaszos zsoltárénekekben találkozunk szemlélődő módon Isten igéjével. Szemlélődni afölött lehet leginkább, ami rövid és állandó. Az Éneklő Egyház és a Graduale Hungaricum énekeskönyvek rövid válaszos zsoltárszövegei az Egyház legősibb imádságos szövegválogatásait tárják elénk: „Mindazok, kik téged várnak, meg nem szégyenülnek, Uram!” —ismételjük advent első vasárnapján—, „A te utaidat, Uram, mutasd meg nekem, és a te ösvényeidre taníts meg engem! Mindazok, kik téged várnak, meg nem szégyenülnek, Uram!” A 24/25. zsoltár néhány verse minden adventkezdésben jelen akar lenni, mint ahogy a többi hasonló zsoltárimádság is az egyházi év különböző pontjain.

Régen és sok helyütt ma is az előénekes a *gradus*-ról, a lépcsőről hirdeti, ami fölött szemlélődünk, a hívő nép belső szándékkal és az ajkak hangjával kapcsolódik be az éneklésbe, tehát a történés az, hogy Isten népe zsoltárt énekel. És kinek jó ez? Mindenkinek, mert Szent Ambrus szerint a zsoltározást „a gyermekek rendetlenkedés nélkül éneklék”, maga a zsoltár pedig „közösséget terem” és „kibékíti a megbántottakat”.

Balogh P. Piusz OPraem

Egy bizánci liturgikus műfaj: a prokimen

A *prokimen* (gör: prokeimenon, bizánci ejtéssel: prokimenon) szó szerinti jelentése: „elől álló”, azaz a liturgikus olvasmány előtt álló zsoltárvers. Azért is viselheti még ezt az elnevezést, mert az elől álló verse refrénszerűen visszatér éneklése közben.¹ A teljes prokimen egy,² illetve szabály szerint két zsoltárversből áll, amelyet az énekvezető és a nép, illetve a kórus felváltva énekel.³

¹ A prokimenről ld. könyvünkben: *Görög katolikus liturgikus kislexikon*. 2001². 59.

² A magyar görögkatolikus egyház parochiális liturgikus gyakorlatában régi hagyományunk szerint ténylegesen egy vers, amelyet a nép (és nem a kórus) megismétel. Liturgikus könyveink közt (a papi zsolozsmáskönyvön kívül) nincs is olyan, mely a több zsoltárversből álló prokimeneket tartalmazná.

³ Vö. K. ONASCH: *Liturgie und Kunst der Ostkirche in Stichworten unter Berücksichtigung der Alten Kirche*. Lipcse 1981. 312. Ezt azonban annyiban pontosítani kell, hogy pl. a szombati nagyvecsernyében három verse is van a prokimennek.

A Szent Liturgiában a prokimen az apostoli szakasz előtt áll, azonban nem csak ebben a szertartásban, hanem az egyéb nyilvános istentiszteletekben is előfordul. A reggeli istentiszteletben az evangélium előtt, az alkonyati istentiszteletben az (általában) ószövetségi olvasmányok (parímiák) előtt éneklik. „Az alkonyati zsolozsmában akkor is megvan, ha Szentírást nem olvasnak”.⁴ Előfordul, hogy több prokimen is van egy szertartásban. A liturgiai prokimenek a *Nyolchangú énektár* nyolc hangja szerint rendeződnek, s az Alleluja-versekkel és az áldozási versekkel a szabályos *Apostolos könyvben* kapnak helyet.⁵

A prokimen történetéhez tartozik, hogy egy korai bizánci mintáját már a IV. századi *Apostoli Konstitúciók* liturgikus rendelkezéseiben meg lehet találni. Itt az szerepel, hogy a két ószövetségi olvasmány között Dávid-himnuszok (zsoltárok) csoportját kell énekelni, melynek záró formuláját (refrénjét) a nép énekli. *Pszeudo-Areopagita Dénes* (V–VI. század) írásaiban megjelenik, hogy a liturgia olvasmánycsoportját „szent zsoltározás” előzi meg. *Maximosz Hitvalló* (+622) „isteni éneklésnek” nevezi ezt. *Germanosz* pátriárka (+733) *Mystagógia* című műve végül már a „prokimen” elnevezést használja a fogalomra.⁶ — A prokimen eredete és szerepe párhuzamba állítható a latin mise graduáléjával.

Végzési módja meglehetősen változatos. A „szláv gyakorlat” szerint a felolvasó először azt énekli, hogy milyen hangon kell a prokiment énekelni. Ezt követi az első vers, amit megismétel a kórus (vagy a nép). Majd pedig a felolvasó énekli a következő verset, amire a válasz ismét az első vers, vagyis a refrén. Végezetül a felolvasó ennek az első felét énekli, amire a nép a második felével felel. *Más gyakorlat* szerint egyszerűen a felolvasó énekli az első verset és a refrént, bármiféle ismétlés, vagy a kórus közbelépése nélkül.⁷ A *magyar görög katolikus egyház parochiális gyakorlata* szerint a papi (vagy diakonusi) felszólításra a kántor énekli a prokiment, amelyet a nép megismétel, és a következő papi (vagy diakonusi) felszólításra azonnal következik az olvasmány, vagy folytatódik a szertartás, ha nincs olvasmány. — A Szent Liturgia prokimenjei is ezt a gyakorlatot igazolják az *énekeskönyv* alapján, hiszen egyik ünnep esetében sem található egyetlen vers sem a prokimenekhez.

E lapszám tematikájához illeszkedve a két január 1-i prokimen elemzését adom, készülő nagyobb tanulmányom részleteként, melyben az egyházi év ünnepi prokimenjeinek biblikus hátterét vizsgálom.

⁴ „Dicsérjétek az Urat!” *Görögszertartású katolikus énekeskönyv* — Vasár- és ünnepnapok szent szolgálatok és énekei. A kiadásért felel: dr. Orosz László. Szerkesztette a Hajdúdorogi Egyházmegyei Főhatóság által kijelölt bizottság. A Görög Katolikus Hittudományi Főiskola kiadásában, Budapest 1994. (A továbbiakban: *Énekeskönyv*.) 940.

⁵ Vö. ONASCH (3. jz.) 312.

⁶ Lásd könyvünket: *Görög katolikus liturgia*. Nyíregyháza 1999. 147. és ONASCH (3. lj.) 312.

⁷ Vö. J. MATEOS: *La célébration de la parole dans la liturgie byzantine. Étude historique*. (Orientalia Christiana Analecta 191). Róma 1971. 128.

Január 1. Jézus Krisztus körülmetélése; Nagy Szent Bazil főpapa

A bizánci egyház január 1-jén egy üdvtörténeti eseményt és egy szentet is ünnepel: Jézus Krisztus körülmetélését a születése utáni nyolcadik napon; illetve Nagy Bazil főpapot, mennyei születésnapján. Ezért az énekeskönyv két prokimen-t ír elő erre a napra.

A) *Üdvözítsd, Uram, a te népedet, és áldd meg örökségedet.*⁸ (Ps 27,9)

Az ünnepnek szóló prokimen szövege mellett az énekeskönyv nem közli a szentírási helyet, de nem nehéz beazonosítani: a Szent Liturgiában is jelen van ez a szentírási mondat, a szentáldozás utáni szentségi áldás közben.⁹

A 27. (a héber szerint 28.) zsoltár három részből áll.¹⁰ Az első része könyörgés, egyéni panaszdal: a zsoltáros segítséget kér Istentől (1. vers): ha nem válszol sürgősen, akkor meghal; a templomban talál menedéket a bűnösök elől (2); isteni büntetést kér rájuk (3–5). A második rész az igaz ember örvendezése és hálaadása:¹¹ könyörgése meghallgatásra talált (6–7), így az Úr oltalma alatt nem kell semmi rossztól félnie. A harmadik rész, a két utolsó vers (8–9), amely éppen e prokimen szövege, későbbi liturgikus kiegészítés lehet.¹² — Minden-esetre a zsoltáros azért imádkozik, hogy az Úr „mentsd meg” és „pásztorolja” a népét. Vagy más szavakkal: „adjon szabadulást” Izráel népének, „Isten örökségének”,¹³ amely az ő „tulajdon népe” (Dt 9,29).¹⁴

A zsoltáros Izráel egyetlen királyaként és vezéréként hívja segítségül az Urat.¹⁵ Az ószövetségi zsoltáros „tartsd meg”, „mentsd meg” kifejezéseit a liturgikus szöveg az Egyház értelmezésében már így adhatja az imádkozó közösség ajkára: „*üdvözítsd, Isten, a te népedet*”. Az Üdvözítő, aki az ünnepen még csak nyolcnapos csecsemő, aki aláveti magát a törvénynek a körülmetélkedéssel, mégis a világ Királya, aki azért jött, hogy üdvözítse az elesett emberiséget. Jogos kérni, hogy *áldja meg az örökségét, Egyházának teljességét őrizze meg.*¹⁶

⁸ Énekeskönyv 663.

⁹ Énekeskönyv 87.

¹⁰ Vö. J. F. WALVOORD—R. B. ZUCK: *A Biblia ismerete kommentársorozat. III. Ezdrás–Énekek éneke.* Budapest 1999. 245.

¹¹ Vö. THORDAY A. (főszerk.): *Jeromos Bibliakommentár. Az Újszövetség könyveinek magyarázata. I–II.* Budapest 2003. 170. (A továbbiakban: *Jeromos Bibliakommentár*) I, 814.

¹² Vö. G. VIGINI (a cura di), T. LORENZIN, (consulanza di): *L'Antico Testamento. Salmi con testo e note di commento a fronte.* Milánó 2000. 62; A. LANCELOTTI (versione, introduzione, note di): *I Salmi.* Roma 1984. 212.

¹³ WALVOORD—ZUCK (10. jz.) 245.

¹⁴ Az Ó és Új szövetségi Szentírás a Vulgata szerint, figyelemmel az eredeti szövegre. KÁLDI György fordítása nyomán, jegyzetekkel átdolgozva, az Apostoli Szék jóváhagyásával. Budapest 1915. II. (A továbbiakban: KÁLDI—TÁRKÁNYI.) 315, 11. jz. — A „pásztorolás” egyébként az egész 22/23. zsoltárnak alaptémája, mely a jó pásztorról szól. Vö. LANCELOTTI (12. jz.) 212.

¹⁵ Vö. VIGINI—LORENZIN (12. jz.) 62.

¹⁶ Énekeskönyv 89. — Az egész zsoltárverset a római liturgia is felvette a nagy hálaadó imádságának, a Te Deum-nak a végére. Vö. LANCELOTTI (12. jz.) 212. és G. RAVASI: *Il Libro dei salmi. Commento e attuazione.* Bologna 1986³. I, 520.

B) *Az én szám bölcsességet szól és szívem elmélkedése okosságot.*¹⁷ (Ps 48,4)

A 48. (49.) zsoltárban a zsoltáros arra hív minden népet, hogy hallgassák azt a tanítást, „melynél fogva a jámbornak nincs oka nyugtalankodni, ha látja a gonoszok szerencsését, miután ezek sorsa örök halál”.¹⁸ Bölcsességzsoltárként azt a témát feszegeti, hogy a gonoszok, a zsoltáros ellenségei, élnek és virulnak, míg a halál a bölcseknek és oktanoknak egyaránt osztályrésze; és ez Jób könyvének témájához viszi közel.¹⁹ Részletes tartalma: hosszú és ünnepélyes bevezetővel kezdődik, amely felszólítást ad a következőkben előtárt tanítás meghallgatására (2–5. vers). Nem szabad félni a gonoszok rosszaságától, nem is szabad irigyelni a jólétüket, hiszen az nem szabadítja meg őket a haláltól (6–12). A halál ugyanis korlátlan úr, mindenkit elér (11). Aki önmagában (14) és csalóka gazdagságában bíz (17–20), annak végleges lakóhelye a halál lesz (15). De aki az Úrba veti bizalmát, és hagyja, hogy vezesse, az megszabadul a halál hatalmából (16).²⁰

Különösen fontos a 4. versben a „bölcsesség”, amelyet a mester úgy ad át a tanítványnak, hogy „mormolja”. Ezt a képet (mint a galamb turbékolását) az állatok világából vehette a zsoltáros, hogy kifejezze vele a keleti meditációt, melyet egész lényükkel végeznek: szájukkal és szívükkel. Ugyancsak fontos az „okosság” is, ami a valóság teljes értékű felfogására irányul, hogy abból helyes erkölcsi cselekvés fakadjon.²¹

Mindezek fényében fontos szerepet kap a fenti, liturgikus szöveggé vált 4. zsoltárvers. Közvetlenül előtte a zsoltáros az egész világot felhívja, hogy figyeljen rá. Azt akarja, hogy minden ember —gazdag és szegény egyaránt— hallja a bölcs szavait, szívének elmélkedését. Közvetlenül utána pedig arról szól, hogy bár tanítása bölcs lesz, de homályos is; olyan értelemben hasonlítani fog egy talányhoz, hogy felfogásához józan ítélőképességre és értelemre lesz szükség, hiszen az élet sok nehéz területén valóban lelki fogékonyság kell ahhoz, hogy az ember ne essen kétségbe.²²

Keresztény értelmezésben már nem csak a testi halálról, hanem a lélek halálának elkerüléséről is szó van itt. A zsoltárossal együtt, de magasabb szinten, itt már ezért és így lehet imádkozni. A „száj bölcsessége” és a „szív elmélkedése” ezt is mondatja a keresztény emberrel. És a január 1-jén ünnepelt szenttel, Nagy Szent Bazillal különösképpen is. Rá is érvényes —őrá különösképpen is—, hogy igazi lelkiatyaként, a keleti szerzetesség atyjaként, *szája bölcsességet* szól; *hogy szíve elmélkedése okosságot* beszélt.

¹⁷ Énekeskönyv 663.

¹⁸ KÁLDI—TÁRKÁNYI (14. jz.) 341, 1. jz.

¹⁹ Vö. Jeromos *Bibliakommentár* I. (11. jz.), 818; LANCELOTTI (12. jz.) 329.

²⁰ Vö. VIGINI—LORENZIN (12. jz.) 110.

²¹ RAVASI (16. jz.) I, 881.

²² Vö. WALVOORD—ZUCK (10. jz.) 267.

A keresztény közösség tagjai így ünnepelhetik őt a prokimen liturgikus szövegével.²³

Ivancsó István (Nyíregyháza, Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola)

„Ó, mily félelemmel tiszteljük ezt a helyet...”

„... ez az Isten háza, és kapuja a mennynek.” 1856. augusztus 31-én szentelték fel az esztergomi bazilikát, melyen elhangzott az *Esztergomi Mise* (*Missa Solemnis*). Maga a szerző, Liszt Ferenc vezényelt. Nyolc nappal később, Kisboldogasszony ünnepén, ugyancsak szentelési szertartás keretén belül, a pesti Hermina-kápolnában dirigálta az akkor 45 éves mester férfikari miséjét.

A kápolnát József főherceg lánya, Hermina Amália Mária emlékére építették. Az alapkövetételre 1842. október 10-én került sor, de a szabadságharc és az anyagi nehézségek miatt csak tizenkét év múlva készült el. Az épületet Hild József pesti építész tervezte, aki az esztergomi bazilika építésében is részt vett. A kápolnát 2004. szeptember 10-e óta a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend Magyarországi Helytartósága működteti.

A lovagok temploma homlokzatán lévő táblát —melynek arany felirata kíván emléket állítani az ünnepi eseménynek: „E kápolnát Scitovszky János esztergomi érsek szentelte fel 1856. szeptember 8-án Liszt Ferenc jelenlétében és férfikari miséjével. Liszt Ferenc Társaság 1989.”— több éven keresztül megkoszorúzták a szerző születésnapján, fejet hajtva a nagyság előtt, aki maga is tagja volt a Szent Sír Lovagrendnek. A hagyományt felújítva így történt ez 2014. október 22-e előestéjén is. Tringer László helytartó úr köszöntő szavai és a koszorúzás után a *Zeneakadémia Egyházzene Tanszakának hallgatói és a gödöllői Premontrei Szent Norbert Gimnázium egyházzene szakos növendékei* közösen ünnepélyes vesperást énekeltek Balogh P. Piusz *OPraem* és Kocsis Csaba vezetésével. Az énekelt imádságot, zsoltározást a templom kis orgonájának hangja —*Farkas Domonkos* játéka által— tette bensőségesse. A hangszer Liszt maga is szerette és többször meg is szólaltatta. Az est egyik fénypontja és egyben záró mozzanata volt, mikor felhangzott Liszt 1885-ben írott *Salve Regina* kezdetű vegyeskari műve, melyet most Soós András vezényelt.

²³ Maga Nagy Szent Bazil így kommentálja ezt a zsoltárverset: „Mivel az apostol szerint «a szívbeli hit megigazulásra, a szóbeli megvallás pedig üdvösségre szolgál» (R 10,10), és a tökéletesség e kettőnek együttműködésével érhető el, éppen ezért utalt a zsoltárvers is egyszerre mindkettőre: a száj működésére és a szív elmélkedésére. Hiszen ha a jóság nem volna már előzőleg is a szívben, ugyan miképpen hozhatná elő a szájával kincsét az, akinek odabent elrejtve nincs is meg az? Akinek viszont csak a szívében vannak jó dolgai, szavaival pedig nem teszi közzé azokat, annak a következő szentírási szavakat lehet szemére hányni: «Elrejtett bölcsesség vagy elrejtett kincs: milyen hasznot hoz egyik is, másik is?» (Eccli 20,30). Ezért hát —mások javára— hadd szóljon a szánk bölcsességét, szívünk pedig —a saját magunk előrehaladása érdekében— elmélkedjen okosságot.” Nagy Szent BAZIL: *Zsoltárkommentárok. (Életszabályok VI.)*. Orosz L. A. (kiad.). Nyíregyháza 1998. 217–218.

Az esztergomi bazilika és a Hermina-kápolna történelme négy ponton is összekapcsolódik: Hild József, 1856, Liszt Ferenc, orgona. A zene egyik nagy mesterének szelleme áthatja mind a bazilika monumentális, mind a kápolna kicsiny légterét — keze alatt a ma hallható orgonák is megszólaltak. Az egyházzenesz Liszt saját vallomásában így fogalmaz: „Bensőm legmélyéből kereszténynek érzem magam, és örömmel hajtom egész lelkemet Krisztus, a mi Megváltónk édes és könnyű igája alá, s igyekszem alázatosan gyakorolni azt, amit Egyháza a magunk javára parancsol nekünk.”

Faragó Ákos

A Kerepesi Szkola

A kerepesi Szent Anna-plébániatemplom szkolája 2013 tavaszán alakult meg néhány helyi, egyházzenevel foglalkozó fiatal kezdeményezésére. A szkolás liturgiavégzés nem volt ismeretlen számunkra, hiszen közülünk többen (korábban és most is) a gödöllői Premontrei Szent Norbert Gimnázium egykori és jelenlegi diákjaként rendszeresen részt vettünk és részt veszünk ilyen alkalmon. Néhányan közülünk a gimnázium egyházzenei szakképzésén szereztek tudást és gyakorlati tapasztalatot. Hozzánk csatlakozott még az a közel tíz fiatal és felnőtt énekes, akik azóta is rendszeresen vállalják a szolgálatot, így alkalmanként 12–13-an tudunk összegyűlni.

Kezdetben havonta énekeltünk változó időpontokban, majd 2013 szeptemberétől minden hónap második vasárnapján veszünk részt az esti szentmisén. Az adventi időszakban vasárnapról-vasárnapra gyertyagyújtással együtt tartunk vesperást, melyet egyik énekesünk, *iff. Lobmayer Miklós* szervez és tanít be.

2014 februárjától már liturgikus ruhában végeztük a szolgálatot, egyelőre kölcsönruhában, de *Frajna András* plébános atya segítségével megkezdődött saját szkolás ruháink varratása is. Szintén februártól havi rendszerességgel vesperást tartunk a Népszolozsmákból a hónap negyedik vasárnapján, az esti szentmise után. Virágvasárnap és nagypénteken mi énekelhettük a passió kórusát. Húsvét után elkészültek saját liturgikus ruháink, így a pünkösdszombat napi ünnepi misén már ezekben teljesíthettünk szolgálatot.

2014 szeptemberétől a gödöllői Premontrei Szent Norbert Egyházzenei Szakiskola egyik végzős tanulója, *Kelemen Mihály* segíti vendégként szkolánkat a próbák és liturgiák során. A szkolás szentmisék énekrendjeit az Éneklő Egyház és a Graduale Hungaricum alapján állítjuk össze, és igyekszünk énektudásunknak megfelelően többszólamú zsoltározással is szebbé tenni a liturgiát. A szkolás vesperások és szentmisék orgonista-szolgálatát *Lobmayer Márton* vagy a szkola vezetője látja el.

Néhányunknak lehetősége volt részt venni Gyulafehérvárt kántortovábbképzésen 2014 februárjában, ami nagy szakmai lendületet adott plébánosunk és az egyházközség által támogatott szolgálatunknak.

Herczeg Bálint, a Kerepesi Szkola vezetője (BME, járműmérnök BSc IV.)